

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till landskapslag
om landskapsgaranti för konstutställningar.

Allmän motivering

Det blir allt vanligare att det ställs ut värdefulla samlingar av konst och kulturföremål. Då sådana samlingar erbjuds för utställning kräver ägarna i allmänhet att föremålen försäkras mot skador eller att annan säkerhet ställs. Bl.a. beroende på de krav på säkerhet som ställs har det varit svårt att till landskapet låna värdefulla samlingar att ställas ut.

Utställningsverksamheten ställer krav på framförhållning. En arrangör måste ha god tid på sig att förbereda en utställning t.ex. för att ordna med annonsering och annat. Därvid är det också viktigt att i förhandlingar om att få ställa ut föremål tidigt kunna redovisa vilka åtaganden som kan göras gentemot ägare. Drar förhandlingarna ut på tiden är risken stor att budet går till någon annan arrangör.

För att förbättra förutsättningarna för utställningsverksamheten föreslås att landskapsgaranti skall kunna beviljas för skador på samlingar av konst och kulturföremål i samband med utställningsverksamhet. Bestämmelser härom föreslås intagna i en särskild landskapslag om landskapsgaranti vid konstutställning. Lagförslaget är uppbyggt så att landskapsstyrelsen får en allmän rätt att bevilja landskapsgaranti, dock endast upp till ett högsta belopp om tio miljoner mark. Det högsta tillåtna beloppet har bestämts så att åländsk utställningsverksamhet ges bättre förutsättningar samtidigt som den ekonomiska risk landskapet åtar sig inte blir för stor. Om landskapsgaranti skall beviljas för osedvanligt värdefulla föremål skall liksom nu förutsättas ett särskilt beslut av landstinget.

Utanför landskapet är det vanligt att utställningsverksamhet främjas genom garantier för att tillmötesgå de krav som ägare ställer. I olika länder har de praktiska lösningarna fått olika utformning. T.ex. i riket finns en särskild lag om statsgaranti vid konstutställning (FFS 411/86) medan förhållandena i Sverige är sådana att regeringen fått ett allmänt bemyndigande att bevilja statsgaranti för dessa fall.

Detaljmotivering

1 §. Av lagrummet följer att det är frågan om ett skadegarantisystem. Landskapsgarantin kan således inte tas i anspråk för att täcka en ekonomisk förlust.

Enligt 1 § 2 mom. jämställs historiska och andra kulturella utställningar med konstutställningar. Detta innebär att lagen ges ett brett tillämpningsområde.

2 §. Landskapsgarantin skall vara av subsidiär natur. Således skall ersättning utges i första hand från försäkring eller annan säkerhet, först därefter träder landskapsgarantin in.

3 §. Med kraven att anordnare skall vara offentligt samfund eller allmännyttiga samfund eller stiftelse åsyftas att landskapsgaranti inte beviljas vid kommersiell utställning. Med "allmännyttiga samfund och stiftelser" menas således samfund vars verksamhet inte är vinstinriktad.

4 §. Landskapsstyrelsen beslutar om landskapsgaranti. Beslutet om landskapsgaranti kan begränsas avseende t.ex. samlingens omfång i föremål och tid. Landskapsstyrelsen kan även ställa de villkor som anses behövliga och vars uppfyllelse kan bero på framtida händelser.

Innan landskapsstyrelsen beslutar om landskapsgaranti skall en prövning göras. Som underlag för denna prövning skall en ansökan från utställningsarrangör finnas.

För att undvika oklarheter bör i beslut om landskapsgaranti alltid fastslås garantins omfattning. Det är därför viktigt att omfattningen av andra försäkringar och säkerheter utreds.

Eftersom landstinget med denna lag överför befogenhet till landskapsstyrelsen bör en gräns anges för hur stora ekonomiska risker landskapsstyrelsen kan påföra landskapet. Således har tio miljoner mark satts som tak för vad som samtidigt kan beviljas för landskapsgaranti.

5 §. I 5 § uppräknas de former av direkt sakskada där det kan bli frågan om ersättning med stöd av landskapsgaranti. Indirekt sakskada ersätts inte.

6 §. Landskapet har regressrätt gentemot skadeansvarig då skadan åsamkats uppsåtligen eller av vållande. Regressrätt förbehålls även i de fall någon enligt lag är ansvarig för skada oberoende av uppsåt eller vållande.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
angående landskapsgaranti för konstutställningar

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §

Landskapsgaranti kan beviljas för ersättande av skador som uppstått på konstföremål under en utställning.

Vad i denna lag stadgas om konstföremål gäller även historiska och andra kulturella föremål.

2 §

Landskapsgaranti omfattar tiden från det föremålen besiktigats efter deras ankomst till landskapet till dess de åter är förpackade för avtransport.

Med stöd av denna lag ersätts endast skada till den del ersättning inte kunnat utgå på grund av försäkring eller annan säkerhet.

3 §

Landskapsgaranti kan endast avse sådana utställningar som anordnas av offentligt samfund, allmännyttigt samfund eller stiftelse.

4 §

Landskapsstyrelsen beslutar på ansökan från arrangör om landskapsgaranti skall beviljas. Landskapsstyrelsen kan begränsa landskapsgarantin att avse endast del av samling, eller av utställningslokalerna samt ställa sådana villkor för arrangör som kan anses behövliga.

Landskapsgaranti beviljas högst till ett belopp som motsvarar föremålens försäkringsvärde. Den totala garantiansvarigheten för beviljade landskapsgarantier får samtidigt uppgå till högst tio miljoner mark.

5 §

Landskapsgaranti kan användas för att ersätta kostnader för reparation av föremål och andra direkta kostnader till följd av sakskada. Dessutom kan ersättning utgå för värdeminskning eller för värdet av föremål som förstörts eller förlorats.

Har skada föranletts av att villkoren enligt 4 § 1 mom. inte iakttagits, betalas ersättning endast om det prövas oskäligt att förvägra ersättning eller att landskapsstyrelsen av andra särskilda skäl beslutar att ersättning skall betalas.

Landskapsstyrelsen betalar på ansökan från arrangör ut ersättning.

6 §

Har medel utbetalats med stöd av denna lag så kan landskapsstyrelsen utöva regress mot skadeansvarig från den dag landskapsstyrelsen beslutar att skadan skall ersättas med landskapsgaranti.

Landskapsstyrelsen kan besluta att helt eller delvis avstå från regressrätten, om skadan inte förorsakats uppsåtligen och om det med beaktande av skadevållarens ekonomiska förhållanden och andra omständigheter bör anses oskäligt att regressrätten utövas.

7 §

Denna lag träder i kraft den

Mariehamn den 13 oktober 1988

L a n t r å d

Sune Eriksson

Lagberedningssekreterare

Olle Ekström